
Barnets Bedste

Materielle	Tid	Alder
A4	60 min	10-12

Nøgleord: Menneskerettigheder, ligebehandling

Indhold

Refleksionsøvelse, hvor eleverne skal forestille sig at passe en baby og dermed forholde sig til menneskelige behov. Øvelsen består af 4 dele: En brainstorm, Maslows behovspyramide, FN's Børnekonvention samt en opsamling.

Formål

- At eleverne opnår forståelse for, hvad menneskerettigheder og menneskelige behov er.
- At eleverne får kendskab til FN's Børnekonvention, og hvordan børns levevilkår og rettigheder i deres egen kontekst kan forstås i forhold til konventionen.

Fag

Dansk, historie, kristendomskundskab

Trinmål efter 6. klasse

Dansk

- bruge sproget til kommunikation, argumentation, problemløsning og formidling af viden.
- kende betydningen af tekniske og abstrakte ord og fagtermer.
- finde og forholde sig til udtryk for værdier i andres udsagn og i tekster og andre udtryksformer.

Historie

- beskrive samspillet mellem den enkelte, grupper og det nationale fællesskab i et udviklingsperspektiv.

Kristendomskundskab

- give eksempler på sammenhænge mellem værdier, normer og adfærd.

Tidsforbrug

60 minutter

Materialer

- Post-its (eller andre små selvklæbende sedler)
- Tavle/whiteboard/smartboard
- Eventuelt: Farvet kridt (to forskellige farver)
- Bilag 1: Til eleverne "FNs Børnekonvention - populariseret og forkortet udgave"
- Bilag 2: Tegning af Maslows behovspyramide. Kan kopieres til overhead eller powerpoint.

Vejledning

1. Indledende brainstorm

Tegn en baby på tavlen og forklar, at det kunne være et hvilket som helst barn – med hvilket som helst køn, hvilken som helst hudfarve, religion eller tro, osv. Det er nu elevernes opgave at passe godt på dette barn.

Del eleverne ind i grupper af 4-5 personer og giv hver gruppe fire post-its. Spørg eleverne, hvad de synes, der skal til, for at babyen får et godt liv, dvs. hvad der er til barnets bedste. Hjælp evt. ved at

spørge, hvad der skal til, for at børn kan være trygge, glade og sunde. Giv grupperne 5-10 min. til sammen at finde på fire ting og skrive én ting på hver post-it.

En repræsentant fra hver gruppe sætter en efter en gruppens post-its rundt om babyen på tavlen. De må gerne gruppere post-its, som de synes passer sammen, hvis de kan. Ellers kan du hjælpe dem.

- Efter præsentationerne spørger du grupperne, om de synes, post-it-lapperne dækker alle babyens behov, eller om der mangler noget?

2. Præsenter Maslows behovspyramide

Tegn pyramiden på tavlen eller vis den som overhead eller powerpoint. Forklar eleverne, at de menneskelige behov kan opdeles i fem niveauer:

- 1) fysiske behov, f.eks. at spise sig mæt eller at sove trygt
- 2) sikkerhedsbehov, f.eks. at få fysisk beskyttelse fra forældre eller fra et demokratisk politi

- 3) sociale behov, f.eks. at være i et fællesskab eller at have kontakt med meningsfæller
- 4) præstationsbehov, f.eks. at have status og at få anerkendelse
- 5) selvrealiseringsbehov, f.eks. at udvikle sig kreativt eller at sætte sig mål.

Bed eleverne om ud fra behovspyramiden at vurdere, om de har fået alt med, som et barn har behov for. Tegn en tilsvarende (tom) trekant på tavlen og saml deres post-its i forhold til behovstrinnene og tilføj det, I mener, måtte mangle. Saml op på brainstormen fra før med spørgsmål som:

- Mener I, at nogle behov bør dækkes før andre?
- Giver det mening at tale om barnets behov for selvrealisering, hvis dets basale fysiske eller sikkerhedsmæssige behov ikke er dækket?
- Mener I, at de basale behov kun er de fysiske? Eller kan mentale og åndelige behov også ses som basale? Hvis ja, hvilke eksempler kan I så nævne?
- Nævn nogle ting fra elevernes post-it-sedler og spørg, hvorfor disse behov er vigtige?
- Spørg eleverne, om de behov, de har valgt, er rettigheder eller bare noget, der er rart at have? Marker f.eks. ved at tegne ringe i én farve uden om rettigheder og en anden farve uden om det, der bare er rart at have. Her kan I også luge ud i irrelevante ting, f.eks. hvis nogen har nævnt "slik".
-

3. Præsenter FN's Børnekonvention

Forklar eleverne, at der findes rettigheder svarende til de menneskelige behov, som er fastlagt af regionale og internationale organisationer som EU og FN. Spørg dem f.eks.:

- Har I hørt om FN? Har I hørt om FNs Børnekonvention? Hvis ja, hvad går den ud på og hvem beskytter den? (svar: alle under 18 år).
- Hvorfor er det vigtigt med særlige rettigheder til børn (de er selvfølgelig også dækket af menneskerettighederne generelt)? Et kort svar er, at børn er en udsat gruppe og derfor har brug for særlig beskyttelse.

Børnekonventionen er den konvention, fleste lande har tilsluttet sig, inklusive Danmark.

Forklar, at Børnekonventionen er vedtaget for at understrege og sikre børns rettigheder og kan inddrages i lovgivning i det enkelte land.

Omdel Bilag 1, der er en populariseret og forkortet udgave af Børnekonventionen. Bed eleverne om at læse et par artikler op og kom med eksempler fra virkeligheden på, hvad de betyder. Du kan f.eks. nævne sager om tvangsfjernelser, uledsagede flygtningebørn eller familiesammenføring, som eleverne måske har hørt om.

Forklar eleverne, at Børnekonventionens rettigheder kan inddeles efter behovene i Maslows behovspyramide. Inddel eleverne i 5 (evt. nye) grupper, som hver får 15 minutter til at finde rettigheder, der svarer til ét af de fem niveauer i Behovspyramiden (se punkt 2).

- Er der rettigheder i alle fem niveauer, eller er der en overvægt af rettigheder i et af niveauerne? Hvis ja, hvorfor er det så sådan?
- Spørg eleverne, hvem de mener, er ansvarlige for, at rettighederne overholdes?
- Forklar, at det ikke er nok, at rettigheder er nedskrevne i lovgivningen. Der skal også være nogen, der har ansvar for, at rettighederne fremmes og beskyttes.

Hav nu flere post-its klar med tegninger eller andre symboler for forskellige ansvarlige aktører, som kan placeres på tavlen ved siden af nogle af de valgte rettigheder. De aktører, du skal tegne/vise, er:

- Familie
- Stat
- Kommune
- Politi
- Lærere
- Os alle (tegn f.eks. en flok børn)

4. Saml op på øvelsen med spørgsmål som:

- Hvad syntes I om øvelsen?
- Lærte I noget nyt?
- Hvordan kunne I selv finde frem til så mange rettigheder? Pointer over for klassen, at de fra starten vidste, hvad børn har brug for for at udvikle sig og vokse, uden at nogen voksen havde fortalt dem det. De er eksperter på deres eget liv.
- Hvad kan man gøre som barn, hvis rettighederne ikke bliver overholdt? Tal med en voksen, f.eks. en lærer, en forælder, eller tjek Børnerådets børneinfo.dk.

Anbefalinger

Det anbefales at arbejde med "Grundregler" forud for arbejdet med denne øvelse.

En øvelse, der yderligere kan skærpe elevernes forståelse af relevante begreber som gruppe, identitet og inklusion, findes i "Identitet og fællesskab". I denne øvelse skal klassen både betragte sig selv som et fællesskab og reflektere over, hvilke forskellige grupper og fællesskaber de tilhører eller identificerer sig med.

Yderligere materiale om familiebegreber og -strukturer i forhold til normer og ligebehandling findes i "Hvad er en familie?". I denne øvelse undersøger eleverne forskellige familieformer og skærper deres analytiske evne i forhold til begrebet 'familie' og forskellige opvækstforhold.

Kilder

Materialet er delvist inspireret af "Barnets Bedste", i "Demokrati Fordi", Cecilia Decara og Lone Smith, Institut for Menneskerettigheder og Ungdomsbyen, 2010, hvorfra den forkortede udgave af FNs Børnekonvention også er hentet.

Tegningen af Maslows behovspyramide, tegnet af Claus Deleuran, stammer fra undervisningsmaterialet "Tilfældighedernes Spil", Ungdomsbyen og Institut for Menneskerettigheder, 2009.

Bilag 1: Til eleverne

FNs Børnekonvention - Populariseret og forkortet udgave

I) Børnekonventionens rettigheder

Artikel 1

Aldersgrænsen for et barn

I Børnekonventionen forstås et barn som et menneske under 18 år.

Artikel 2

Lige rettigheder for alle

Børnekonventionens rettigheder gælder for alle børn uanset race, køn, sprog, religion, politisk og anden overbevisning, oprindelse, økonomiske forhold, handicap, fødsel eller anden status.

Artikel 3

Beskyttelse af barnets interesser

I alle sager hvor myndighederne tager beslutninger vedrørende et barn, skal barnets tarv komme i første række. Staten skal sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dets trivsel. Statens skal sørge for at institutioner og andre, der har ansvar for omsorg eller beskyttelse af børn, lever op til de kvalitetskrav, som myndighederne fastlægger.

Artikel 4

Statens overholdelse af rettighederne

Staten er forpligtet til bedst muligt at overholde Børnekonventionens rettigheder. Fattige stater kan dog gennemføre konventionen gradvist i forhold til de ressourcer, de har til rådighed.

Artikel 5

Statens respekt for forældres ansvar

Staten anerkender, at det forældrene og familien, der først og fremmest har ansvaret for barnet. Det er forældrenes opgave at støtte og vejlede deres børn i at bruge konventionens rettigheder.

Artikel 6

Ret til at leve

Ethvert barn har ret til at leve, og staten skal sikre barnets overlevelse og udvikling bedst muligt.

Artikel 7

Ret til identitet

Barnet har fra fødslen ret til at få et navn og et statsborgerskab.

Artikel 8

Beskyttelse af barnets identitet

Staten skal respektere og beskytte barnets identitet, blandt andet retten til at bevare sit navn, sit familietilhørsforhold og sin nationalitet.

Artikel 9

Barnets rettigheder ved adskillelse fra forældre

Staten skal sørge for, at barnet ikke bliver fjernet fra sine forældre mod deres vilje. Dog kan myndighederne fjerne barnet, hvis det er det bedste for barnet, for eksempel hvis det bliver udsat for vanrøgt eller misbrug. Hvis barnet bliver fjernet fra hjemmet eller skal bo hos den ene af forældrene efter en skilsmisse, skal alle parter have lov til at udtale sig om sagen. Barnet skal kunne opretholde en regelmæssig og personlig kontakt med begge forældre efter en skilsmisse. Hvis myndigheder adskiller et familiemedlem fra resten af familien for eksempel ved fængsling eller udvisning af landet, skal de oplyse familien om, hvor det pågældende familiemedlem befinder sig.

Artikel 10

Familiesammenføring på tværs af landegrænser

Hvis et barn befinder sig i et andet land end sine forældre, skal en ansøgning om at sammenføre familien behandles hurtigt, humant og positivt. Hvis barnets forældre bor i to forskellige lande, skal barnet have ret til en regelmæssig, personlig kontakt med begge forældrene.

Artikel 11

Bekæmpelse af kidnapning

Staten skal bekæmpe bortførelse af børn til udlandet. Staten skal samarbejde med andre lande på dette område.

Artikel 12

Ret til at blive hørt

Når barnet er modent til det, skal staten sikre, at barnets mening bliver hørt samt bliver taget med i afgørelsen af alle spørgsmål, der vedrører barnet.

Artikel 13

Ytringsfrihed

Barnet har ytringsfrihed, det vil sige barnet har ret til at sige sin mening, til at opsøge og modtage information og til at videregive information. Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen.

Artikel 14

Religiøs frihed

Staten skal respektere barnets frie tanker og frie tro. Staten skal respektere, at forældrene vejleder barnet i religiøse spørgsmål. Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen.

Artikel 15

Ret til foreningsfrihed og forsamlingsfrihed

Barnet har ret til frit at deltage i foreninger eller forsamlinger. Denne frihed kan kun begrænses, hvis det er nødvendigt af hensyn til andres rettigheder, statens sikkerhed eller

den offentlige orden. Sådanne begrænsninger skal være fastlagt i lovgivningen og må kun sættes i kraft, hvis det er nødvendigt for det demokratiske samfund.

Artikel 16

Ret til privatliv

Der må ikke ske en ulovlig indblanding i barnets privatliv i dets hjem eller dets brevveksling. Barnet må ikke udsættes for offentlig krænkende eller nedværdigende omtale.

Artikel 17

Ret til bredt udbud af information fra massemedierne

Staten skal sikre, at børn har adgang til et bredt udbud af indenlandske og udenlandske programmer og andre kulturelle produkter til børn.

Staten skal opfordre massemedierne til at tage hensyn til børn med særlige behov for eksempel etniske minoriteter med et andet sprog end det officielle.

Staten skal arbejde for at beskytte barnet mod skadelige oplysninger og materiale.

Artikel 18

Begge forældre har ansvar og skal ydes service

Staten skal arbejde for, at begge forældre har fælles ansvar for barnets opdragelse og udvikling. Staten skal sørge for institutioner og serviceydelser til forældre og børn, for eksempel daginstitutioner til pasning af børn af udearbejdende forældre.

Artikel 19

Beskyttelse mod mishandling

Staten skal beskytte barnet mod fysisk eller psykisk forsømmelse, vold og udnyttelse. Denne beskyttelse bør omfatte forebyggelse, undersøgelser, støtte, behandling og retsforfølgelse.

Artikel 20

Beskyttelse af det forældreløse barn

Staten skal sørge for særlig beskyttelse af børn, der må leve uden forældre og familie. Staten skal skaffe alternativ pleje eller adoption. Der skal så vidt muligt sikres sammenhæng i barnets opvækst og tages hensyn til barnets etniske, religiøse, kulturelle og sproglige baggrund.

Artikel 21

Adoption

Staten skal sikre, at adoption kun kan finde sted, når det er til barnets eget bedste. Enhver adoption skal godkendes af myndighederne.

Artikel 22

Beskyttelse af flygtningebørn

Et barn, der er flygtet eller søger status som flygtning, har ret til en særlig beskyttelse.

Staten kan samarbejde med FN og andre ansvarlige organisationer for at beskytte flygtningebørn samt bistå med at opspore deres forældre og familie. Kan man ikke finde frem til barnets familie, skal barnet sikres alternativ pleje.

Artikel 23

Beskyttelse af handicappede børn

Handicappede børn bør have særlig omsorg og bistand til uddannelse, revalidering og aktiv deltagelse i samfundslivet. Hvis forældrene ikke kan betale denne ekstra bistand til barnet, skal staten så vidt muligt give støtte hertil.

Artikel 24

Ret til sundhed

Barnet har ret til den bedst mulige sundhedstilstand. Staten skal arbejde for, at alle børn har adgang til sundhedsydelser, lægehjælp, sundhedsoplysning og forebyggende sundhedspleje.

Staten skal forsøge at formindske børnedødeligheden og bekæmpe sygdomme og underernæring.

Staten skal arbejde for at afskaffe traditionsbundne ritualer, der kan skade barnets sundhed.

Artikel 25

Kontrol med anbragte børn

Staten skal kontrollere udviklingen i barnets fysiske og psykiske sundhed, hvis barnet er anbragt i pleje eller i behandling.

Artikel 26

Social sikkerhed

Staten skal arbejde for, at ethvert barn får ret til social sikkerhed.

Artikel 27

Levestandard

Staten skal arbejde for, at ethvert barn har ret til en levestandard, der sikrer barnets psykiske og fysiske udvikling. Dette er især forældrenes ansvar, men staten skal, med de ressourcer der er til rådighed, yde bistand, hvis det er nødvendigt.

Artikel 28

Ret til undervisning

Ethvert barn har ret til undervisning. Grunduddannelsen skal gøres gratis og tvungen for alle børn.

Det videregående uddannelsessystem bør være tilgængeligt for alle, og der bør gives mulighed for økonomisk støtte. Undervisningen skal foregå på en værdig og menneskelig måde.

Artikel 29

Uddannelsens formål

Uddannelsen af barnet skal udvikle dets personlighed og evner mest muligt. Undervisningen skal forberede barnet til et ansvarligt og aktivt liv som voksen, den skal fremme respekten for menneskerettigheder og miljø samt udvikle respekt for barnets forældre samt dets egne og andres kulturelle og nationale værdier.

Artikel 30

Beskyttelse af minoriteter

Minoritetsbørn skal have mulighed for at tale deres eget sprog og udøve deres egen religion og kultur.

Artikel 31

Ret til frihed og hvile

Barnet har ret til hvile, til at have fritid, og til at deltage i kunst og kultur. Staten skal fremme og arbejde for, at der er passende og lige muligheder for børns fritids- og kulturliv.

Artikel 32

Beskyttelse mod børnearbejde

Staten er forpligtet til at beskytte barnet mod ethvert arbejde, der kan være farligt eller hæmmende for dets uddannelse, sundhed eller personlige udvikling.

Staten skal fastsætte en mindstealder for børns arbejde og give regler for arbejdsforholdene.

Staten skal strafforfølge dem, der overtræder reglerne på dette område.

Artikel 33

Beskyttelse mod stofmisbrug

Staten skal arbejde for at beskytte børn mod stofmisbrug. Staten skal søge at forebygge, at børn inddrages i produktion og salg af narkotiske stoffer.

Artikel 34

Beskyttelse mod seksuel udnyttelse

Staten skal beskytte barnet mod enhver form for seksuel udnyttelse og misbrug. Dette skal blandt andet ske gennem internationalt samarbejde.

Artikel 35

Beskyttelse mod handel af børn

Staten skal søge at forebygge bortførelser og handel med børn. Dette skal blandt andet ske via internationalt samarbejde.

Artikel 36**Beskyttelse mod enhver udnyttelse**

Staten skal beskytte barnet mod enhver form for udnyttelse, der kan skade barnet.

Artikel 37**Beskyttelse mod tortur eller anden umenneskelig behandling**

Staten er forpligtet til at sikre ethvert barn mod tortur, dødsstraf, livsvarigt fængsel eller anden umenneskelig behandling. Under anholdelse eller fængsling skal staten sikre, at barnet holdes adskilt fra voksne indsatte, at barnet behandles menneskeværdigt, og at barnet har forbindelse til sin familie.

Ethvert barn, der tilbageholdes eller frihedsberøves, har ret til hurtig juridisk eller anden bistand. Barnet har også ret til at få sin sag prøvet hurtigt ved en uafhængig myndighed.

Artikel 38**Beskyttelse mod inddragelse af børn i krig**

Staten skal sikre, at børn under 15 år ikke bliver brugt som soldater i krig eller væbnet konflikt.

Artikel 39**Ret til hjælp efter mishandling (rehabilitering)**

Staten skal søge at hjælpe ethvert barn, der har været udsat for forsømmelse, misbrug, tortur eller anden grusom behandling eller straf eller har været inddraget i væbnede konflikter.

Artikel 40**Beskyttelse under en retssag**

Et barn, der er anklaget for at have begået kriminelt, har ret til en menneskelig og retfærdig behandling af politi og domstole.

Staten skal især sikre, at barnet bliver anset for uskyldig, indtil det modsatte er bevist; at barnet får at vide, hvad det er anklaget for, og at det modtager den rådgivning, det har behov for. Staten skal sikre, at sagen afgøres hurtigt af en uafhængig instans; at en straffesag kan ankes til en højere instans; at der er en tolk, hvis barnet ikke forstår sproget, og staten skal sikre, at barnets privatliv respekteres.

Der skal være andre alternativer end anbringelse i institution, for eksempel rådgivning, tilsyn, pleje, undervisning eller uddannelse.

Artikel 41

De bedste rettigheder skal gælde

Hvis der er andre nationale eller internationale love, der kan sikre barnets rettigheder bedre end Børnekonventionen, skal de anvendes frem for denne konvention.

II) Kontrol med opfyldelse af Børnekonventionen

Artikel 42

Information om Børnekonventionen

Staten er forpligtet til aktivt at gøre denne konvention almindelig kendt blandt børn og voksne.

Artikel 43

Børnekomiteen

En børnekomite, der består af ti eksperter fra hele verden nedsættes af de stater, som har tiltrådt Børnekonventionen.

Artikel 44

Staterne skal indsende rapporter til Børnekomiteen med beskrivelse af, hvordan de lever op til bestemmelserne i Børnekonventionen. En stat skal indsende den første rapport to år efter tiltrædelse af Børnekonventionen og derefter hvert femte år.

Rapporterne skal også beskrive de vanskeligheder, staten kan have med at opfylde kravene i Børnekonventionen. Staterne skal lade deres rapport være offentlig tilgængelig.

Artikel 45

Børnekomiteen kan bede private eller statslige organisationer om oplysninger eller rådgivning om gennemførelse af Børnekonventionen.

Børnekomiteen kan komme med forslag og anbefalinger til staterne på baggrund af deres rapporter samt andre oplysninger.

III) Artikel 46-54

Omhandler underskrift, ratifikation, ikrafttrædelse og andre tekniske forhold vedrørende konventionen.

Bilag 2: Tegning af Maslows behovspyramide, af Claus Deleuran

